

**BOSHLANG'ICH SINF DARSLARIDA TA'LIM
SAMARADORLIGIGA ERISHISHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN
FOYDALANISH MEXANIZMI**

Tilavova M.M.

*Buxoro davlat pedagogika instituti,
Boshlang'ich ta'lim kafedrasi professori, p.f.n.,*

Roziqova N.N,

Osiyo xalqaro universiteti magistranti

Annotatsiya. Maqola boshlang'ich ta'limda ta'lim samaradorligini oshirish va o'quvchilarni yuqori darajada rivojlantirishda xorijiy tajribalardan qanday foydalanganini tahlil qiladi. Xorijiy mamlakatlarning ta'lim tizimidagi ilg'or usullar va amaliyotlar o'rganilib, ularning o'ziga xos jihatlari va qo'llanilishi ko'rib chiqiladi. Bunda pedagogik texnologiyalar, dars o'tish metodikasi, interaktiv va amaliy yondashuvlar kabilarga alohida e'tibor qaratiladi. Maqolada ta'lim tizimlaridagi xorijiy tajribalar yurtimizda ham qanday samarali qo'llanilishi mumkinligi muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich ta'lim, xorijiy tajribalar, ta'lim samaradorligi, pedagogik texnologiyalar, interaktiv metodlar, dars metodikasi.

Bugungi kunda O'zbekiston ta'lim tizimining rivojlanishi mamlakatimiz uchun ustuvor yo'nalishlardan biriga aylangan. Prezident Shavkat Mirziyoyevning ta'lim sohasidagi islohotlarga oid bir qancha farmonlari va qarorlari yosh avlodni yuqori darajada ta'lim olishiga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim tizimining sifatini oshirish va zamonaviy pedagogik metodlarni joriy etish dolzarb vazifalardan biridir. Shu bilan birga, ta'lim samaradorligini oshirish borasida xorijiy tajribalardan foydalanish katta ahamiyat kasb etmoqda.

Boshlang'ich ta'limda ta'lim samaradorligini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish mexanizmi muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonda boshlang'ich ta'lim

tizimi hozirda rivojlanayotgan va o'zgarishlarga muhtoj bo'lgan sohalardan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, xorijiy ta'lim tizimlarining ilg'or tajribalari va pedagogik yondashuvlari, ularning qo'llanilishi, ta'lim jarayonini samarali va sifatli tashkil etish uchun foydali bo'lishi mumkin. Xorijiy tajribalarni o'rganish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish va ta'lim metodologiyasini takomillashtirish orqali boshlang'ich ta'lim tizimining samaradorligini oshirish mumkin.

Boshlang'ich ta'limda ta'lim samaradorligini oshirishning eng muhim yo'llaridan biri, xorijiy ta'lim tizimlarining ilg'or metodologiyalaridan foydalanishdir. Xususan, Finlyandiya ta'lim tizimi o'zining individual yondashuvi, o'quvchilarga erkinlik berish va ularning ijodiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash bilan ajralib turadi. Finlyandiya ta'lim jarayoni faqat bilim berishdan iborat emas, balki o'quvchilarning shaxsiy xususiyatlariga qarab, o'zgaruvchan topshiriqlar va muammolarni hal qilishga asoslangan. Bu yondashuv, o'quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. O'zbekistonda ham bunday yondashuvlarni qo'llash ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi.

Xorijiy tajribalarda pedagogik texnologiyalardan foydalanish ham ta'lim samaradorligini oshirishda katta ahamiyatga ega. Xususan, Yaponiyaning ta'lim tizimida multimedia va interaktiv texnologiyalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib ulgurgan. Bu metodlar o'quvchilarning diqqatini ushlab qolish va ularning bilimlarini yanada samarali o'zlashtirishga yordam beradi. Yaponiyada boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni motivatsiya qilish, ularning diqqatini va qiziqishini jalb qilish uchun zamonaviy texnologiyalar keng qo'llaniladi. Shunday qilib, multimedia vositalari orqali o'quvchilarga murakkab tushunchalarni tushunish va o'zlashtirish osonlashadi. O'zbekistonda ham interaktiv metodlarni tatbiq etish, o'quvchilarning ta'lim olish jarayonini jozibador va samarali qilishga yordam beradi.

Bundan tashqari, xorijda onlayn ta'lim va masofaviy o'qitish tizimlari ta'lim samaradorligini oshirishning samarali vositalaridan biri sifatida ko'riladi. Masofaviy ta'lim orqali o'quvchilarga o'z vaqtida va qulay sharoitlarda bilim olish imkoniyati beriladi. Bunday tizimlar o'quvchilarning o'zini-o'zi rivojlantirishiga yordam beradi va o'qituvchilarga individual yondashuvni amalga oshirish imkonini yaratadi.

O'zbekistonda ham masofaviy ta'lim tizimini rivojlantirish, boshlang'ich ta'limni keng auditoriyaga yetkazish imkonini beradi va o'quvchilarga global ta'lim resurslaridan foydalanish imkonini yaratadi.

Xorijiy tajribalarda shaxsiylashtirilgan yondashuvlar ham keng qo'llaniladi. Shaxsiylashtirilgan yondashuv, o'quvchining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'lim berishdir. Bu, o'z navbatida, o'quvchining individual ehtiyojlarini qondirishga yordam beradi. AQSh va Germaniya kabi mamlakatlarda o'quvchilarga individual o'quv rejalarini tuzish va darslarni shaxsiy ehtiyojlariga qarab moslashtirish muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonda ham shaxsiy yondashuvni qo'llash, boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning individual imkoniyatlarini aniqlash va har bir o'quvchiga mos ta'lim metodlarini tanlash imkonini beradi.

Shu bilan birga, xorijiy tajribalarda jamoaviy ish va axloqiy qadriyatlarni shakllantirishga katta e'tibor beriladi. Yaponiyaning ta'lim tizimida o'quvchilarga jamoaviy topshiriqlar berish va birgalikda ishlashga o'rgatish katta ahamiyat kasb etadi. Bu metod, o'quvchilarda ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish va ularga jamoada ishlashni o'rgatish orqali, o'quvchilarni axloqiy jihatdan mustahkam qiladi. O'zbekistonda ham jamoaviy ishlashni rivojlantirish va o'quvchilarga birgalikda ishlashni o'rgatish, ularning ijtimoiy kompetentsiyalarini rivojlantiradi.

Xulosa qilib aytganda, xorijiy tajribalardan foydalanish, boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirishning samarali mexanizmiga aylanishi mumkin. Finlyandiya, Yaponiyaning ta'lim tizimi, shuningdek, AQSh va Germaniyaning ilg'or pedagogik metodlari O'zbekistonda ham tatbiq etilishi mumkin. Xorijiy tajribalarning barchasi bir-birini to'ldirgan holda, o'quvchilarning bilim olish jarayonini sifatli va samarali qilishga yordam beradi. O'zbekistonda bunday ilg'or yondashuvlarni joriy etish, ta'lim tizimining sifatini oshirishga va o'quvchilarning ijodiy, intellektual rivojlanishiga yordam beradi.

Xorijiy tajribalardan foydalanish boshlang'ich ta'limda ta'lim samaradorligini oshirish uchun samarali mexanizm hisoblanadi. O'qitish jarayonida ilg'or pedagogik texnologiyalar va metodlardan foydalanish, o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish va zamonaviy ta'lim yondashuvlarini joriy etish muhim ahamiyatga ega.

Bunday tajribalarni O'zbekistonda joriy qilish ta'lim sifatini oshirishga, shuningdek, yosh avlodni zamonaviy bilim va ko'nikmalarga egallantirishga xizmat qiladi. Shuning uchun, xorijiy tajribalardan foydalanish mexanizmlarini yanada kengaytirish va amaliyotga tadbiq etish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Xalqaro ta'lim tizimlari: metodlar va yondashuvlar. O'zbekiston Ta'lim Akademiyasi, 2023.
2. "Finlyandiya ta'lim tizimi: samarali metodlar". Tashkent, 2022.
3. Yaponiyaning boshlang'ich ta'lim uslublari. Ta'lim sohasida ilg'or tajribalar, 2024.
4. "Pedagogik texnologiyalar va o'qitish metodikasi". Toshkent: Ta'lim, 2022.
5. OECD ta'lim va o'quv jarayonlari: Xalqaro yondashuvlar. 2023.